

DPUC

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนเอกชน ระดับอาชีวศึกษา
ประจำเขตตรวจราชการที่ 4 และ 5

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด จำนวน 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหาร/ผู้ช่วย/หัวหน้าแผนก และคุณสมบัติของโรงเรียนเอกชน

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับคุณสมบัติของท่าน (จำนวน 6 ข้อ)

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหาร/ผู้ช่วย/หัวหน้าแผนก ฯลฯ

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 25 ปี 2. 25 – 35 ปี
 3. 36 – 45 ปี 4. 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก

4. สาขาวิชาที่จบการศึกษา

1. อนุบาล/ปฐมวัย 2. การบริหารการศึกษา
 3. การบริหารธุรกิจ 4. ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/วุฒิอื่นๆ

5. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งใดของโรงเรียน

1. ผู้รับใบอนุญาต 2. ผู้จัดการ
 3. ครูใหญ่ 4. ผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ
 5. ผู้รับใบอนุญาตและครูใหญ่ 6. ผู้จัดการและครูใหญ่
 7. ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการและครูใหญ่ 8. ตำแหน่งอื่นๆ ระบุ.....

6. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5 – 10 ปี
 3. 11 – 15 ปี 4. 16 – 20 ปี
 5. สูงกว่า 20 ปี

ตอนที่ 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของโรงเรียน (จำนวน 6 ข้อ)

1. จำนวนนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาของท่าน

1. ต่ำกว่า 500 คน 2. 500-1,000 คน 3. 1,001 ขึ้นไป

2. สาขาวิชาที่เปิดสอน (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เกษตรกรรม 2. ช่างอุตสาหกรรม 3. คหกรรม
 4. พณิชยกรรม 5. ศิลปหัตถกรรม 6. อื่นๆ ระบุ.....

3. ระยะเวลาการก่อตั้งโรงเรียน

1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. 5-10 ปี 3. 11 ปีขึ้นไป

4. จำนวนครู-อาจารย์เจ้าหน้าที่ ในโรงเรียน

1. ต่ำกว่า 10 คน 2. 10-20 คน 3. 21 คนขึ้นไป

5. จำนวนครั้งของการเปลี่ยนชื่อโรงเรียน

1. ไม่มีการเปลี่ยนชื่อ 2. 1-3 ครั้ง 3. 4 ครั้งขึ้นไป

6. โรงเรียนของท่านเปิดสอนในระดับใด

1. ระดับ ปวช. 2. ระดับ ปวส. 3. ระดับ ปวช.และ ปวส.
 4. อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนเอกชนระดับอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วกรูณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดง
ค่าระดับคะแนน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

น้ำหนัก 5	หมายถึงมากที่สุด
น้ำหนัก 4	หมายถึงมาก
น้ำหนัก 3	หมายถึงปานกลาง
น้ำหนัก 2	หมายถึงน้อย
น้ำหนัก 1	หมายถึงน้อยที่สุด

ก. กลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาดและตลาดเป้าหมายของโรงเรียนเอกชน

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ค่าระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยต่อไปนี้ มีความสำคัญต่อการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาของท่านมากน้อยเพียงใด					
1.1 เพศ					
1.2 อายุ					
1.3 ระดับการศึกษา					
1.4 เขตที่อยู่อาศัย					
1.5 ทักษะของผู้เรียนในการศึกษาต่อ					
1.6 แรงจูงใจในการศึกษาต่อ					
1.7 การเงินของผู้ปกครอง					
1.8 การเรียนของผู้เรียนที่ผ่านมา					
1.9 การเดินทางมาเรียน					
1.10 ยาเสพติด					
1.11 อื่นๆ ระบุ.....					

ข. กลยุทธ์ด้านการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ในตลาดของโรงเรียนเอกชน

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ค่าระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยต่อไปนี้ เป็นจุดเด่นของโรงเรียน ท่านมากน้อยเพียงใด					
1.1 ด้านวิชาการ					
1.2 ด้านกิจกรรม					
1.3 ด้านการฝึกอาชีพ					
1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม					
1.5 ด้านสังคมและชุมชน					
1.6 อื่นๆ ระบุ.....					

ค. เรื่องกลยุทธ์ส่วนผสมทางการตลาดของโรงเรียนเอกชน

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ค่าระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ระดับการศึกษาของครู – อาจารย์ใน โรงเรียนอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด					
1.1 สูงกว่าปริญญาตรี					
1.2 ปริญญาตรี					
1.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี					
1.4 อื่นๆ ระบุ.....					
2. โรงเรียนของท่านมีอุปกรณ์ในการเรียน การสอนมากน้อยเพียงใด					
2.1 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Over Head)					
2.2 เครื่อง LCD Projector					
2.3 เครื่องคอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ต					
2.4 ห้องโสตทัศนูปกรณ์					
2.5 อื่นๆ ระบุ.....					

3. โรงเรียนของท่านกำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนอย่างไร
1. ไม่เสียค่าธรรมเนียม 2. ต่ำกว่า 1,000 บาท
3. ระหว่าง 1,001 – 3000 บาท 4. ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท
5. สูงกว่า 5,000 บาท
4. โรงเรียนของท่านมีการเสียค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมการเรียน คืออะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ค่ากิจกรรม 2. ค่าบำรุงการเรียน
3. ค่าหนังสือและสมุด 4. ค่าอุปกรณ์การแต่งกาย
5. ค่าคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 6. อื่นๆ ระบุ.....
5. โรงเรียนของท่านมีสิทธิพิเศษในด้านค่าใช้จ่ายอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ทุนการศึกษา 2. ส่วนลดค่าธรรมเนียมการเรียนและอื่นๆ
3. ผ่อนผันค่าใช้จ่าย 4. เงินกู้ยืมเรียน
5. อื่นๆ ระบุ.....

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ค่าระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. นักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนใช้พาหนะต่อไปนี้ในการเดินทางในโรงเรียนระดับใด					
6.1 รถประจำทาง					
6.2 รถจักรยานยนต์					
6.3 รถยนต์ส่วนตัว					
6.4 รถโรงเรียน					
6.5 อื่นๆ ระบุ.....					
7. โรงเรียนของท่านใช้สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์โรงเรียนต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด					
7.1 ป้ายโฆษณา					
7.2 หนังสือพิมพ์ / นิตยสาร					
7.3 แผ่นพับ / ใบปลิว					
7.4 วิทยุ / โทรทัศน์					

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ค่าระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.5 บุคคล					
7.6 อินเทอร์เน็ต					
7.7 อื่นๆ ระบุ.....					
8. โรงเรียนมีวิธีการคัดเลือกครู – อาจารย์ ต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด					
8.1 สอบสัมภาษณ์					
8.2 สอบข้อเขียน / ทฤษฎี					
8.3 สอบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์					
8.4 สอบวัดความเป็นครู					
8.5 สอบปฏิบัติการสอน					
8.6 อื่นๆ ระบุ.....					
9. โรงเรียนมีกระบวนการคัดเลือกนักเรียน ต่อไปนี้ เข้าศึกษาต่อมากน้อยเพียงใด					
9.1 การสอบคัดเลือก					
9.2 การสอบสัมภาษณ์					
9.3 การพิจารณาเกรดเฉลี่ย					
9.4 รับทั้งหมด / ไม่ต้องสอบคัดเลือก					
9.5 อื่นๆ ระบุ.....					
10. โรงเรียนใช้เครื่องมือต่อไปนี้ในการ ดำเนินงานของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
10.1 แผนปฏิบัติงานของโรงเรียน					
10.2 ธรรมเนียมโรงเรียน					
10.3 รายงานประจำปี					
10.4 ปฏิทินปฏิบัติงาน					
10.5 อื่นๆ ระบุ.....					

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ค่าระดับคะแนน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. โรงเรียนมีการลงทุนในสิ่งปลูกสร้างทางกายภาพต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด					
11.1 สนามกีฬา / โรงยิม					
11.2 อาคารเรียน					
11.3 คอมพิวเตอร์					
11.4 ห้องปฏิบัติการต่างๆ					
11.5 ห้องประชุม					
11.6 อื่นๆ ระบุ.....					

ตอนที่ 3 ด้านกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนเอกชนระดับอาชีวศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วกรูณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก
 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) จำนวน 4 ข้อ					
1. โรงเรียนมีการใช้ปรัชญาและเป้าหมายเหมาะสมเป็นเครื่องมือชี้้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้					
2. โรงเรียนมีการใช้สื่ออุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม					

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
3. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย					
4. โรงเรียนมีการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสาขาอาชีพของผู้เรียนเป็นสำคัญ					
ด้านราคา (Price) จำนวน 4 ข้อ					
1. โรงเรียนกำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริการต่างๆ โดยคำนึงถึงคุณภาพและบริการ					
2. โรงเรียนกำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริการต่างๆ โดยคำนึงถึงความสามารถในการชำระเงินของผู้ปกครอง					
3. โรงเรียนให้ระยะเวลาในการชำระค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริการต่างๆ แก่ผู้ปกครอง					
4. โรงเรียนผ่อนผันการชำระเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบริการต่างๆ ให้แก่ผู้ปกครองที่มีความจำเป็นหรือได้รับความเดือดร้อนทางการเงิน					
ด้านช่องทางการจำหน่าย (Place) 4 ข้อ					
1. โรงเรียนให้บริการสถานที่หรืออำนวยความสะดวกในโอกาสที่ชุมชนขอความช่วยเหลือ					
2. สถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณที่การคมนาคมเป็นไปด้วยความสะดวก					

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
3. โรงเรียนมีการจัดบริการด้านการจราจรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนและผู้ปกครอง					
4. ภูมิทัศน์ของโรงเรียนสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง					
ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) 5 ข้อ					
1. โรงเรียนให้ความสำคัญและจัดทำสื่อโฆษณาการจัดการศึกษาและกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
2. ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างตนเองหรือบุคลากรของโรงเรียนกับองค์กรต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการแนะนำ/ชักจูงให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน					
3. โรงเรียนให้ความสำคัญและจัดกิจกรรมอันส่งผลต่อภาพลักษณ์ / ชื่อเสียงที่ดีของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
4. โรงเรียนประชาสัมพันธ์ในส่วนของผลงานที่เป็นที่ ยอมรับจากหน่วยราชการและสังคม เช่น โรงเรียนผ่านการรับรองคุณภาพการศึกษาหรือ ได้รับรางวัลพระราชทาน					
5. โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลนักเรียนและข่าวสารของโรงเรียนในเรื่องต่างๆ อย่างต่อเนื่อง					

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านบุคคล (People) จำนวน 4 ข้อ					
1. ครู – อาจารย์มีการใช้ความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงาน					
2. ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี					
3. บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนมีการใช้ความรู้ ความสามารถและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ					
4. ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนมีการพูดคุย จูงใจ เป็นการส่วนตัวเพื่อให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียน					
ด้านกระบวนการ (Process) จำนวน 4 ข้อ					
1. ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
2. โรงเรียนมีการพัฒนาการจัดการศึกษาและบริการต่างๆ ให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
3. โรงเรียนมีการจัดการศึกษาและบริการต่างๆ อย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง					
4. โรงเรียนมีการใช้ระบบการกำกับติดตามงาน ตรวจสอบและรายงานคุณภาพที่เหมาะสม และเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ					

กลยุทธ์การตลาดของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical) 4 ข้อ					
1. โรงเรียนมีการนำอุปกรณ์หรือสื่อเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็กและผู้ปกครอง เช่น ซีดี คอมพิวเตอร์ เป็นต้น					
2. โรงเรียนมีการใช้อาคารเรียน ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการต่างๆ และสนามกีฬา ให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอ					
3. โรงเรียนมีการใช้วัสดุอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพดี					
4. โรงเรียนมีการจัดอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อมให้บรรยากาศอบอุ่นแก่เด็กและผู้ปกครอง					

ตอนที่ 4 กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนเอกชน
ระดับอาชีวศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้ (จำนวน 3 ข้อ)

1. ท่านคิดว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนปัจจุบันคืออะไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาสำคัญด้านการตลาดของโรงเรียนท่านในปัจจุบัน คืออะไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. กลยุทธ์การตลาดในอนาคตของโรงเรียนท่าน ควรเป็นไปในแนวทางใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม
นายธนาลักษณ์ ตันชนกุล
นักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ตารางภาคผนวกที่ 1 จำนวนและรายชื่อโรงเรียนเอกชน ระดับอาชีวศึกษาประจำเขตตรวจราชการ
ที่ 4 และ 5

ลำดับ	โรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	จังหวัด
1	โรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พิชชการ	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
2	โรงเรียนพิชชการนนทบุรี	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
3	โรงเรียนกรุงเทพเทคนิคคนนท์ (ภาคปาย)	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
4	โรงเรียนกรุงเทพเทคนิคคนนท์	ปวช.	นนทบุรี
5	โรงเรียนสตรีพิชชการ	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
6	โรงเรียนวานิชพิชชการ	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
7	โรงเรียนเทคนิคสังข์วัฒน์	ปวช.	นนทบุรี
8	โรงเรียนดุสิตพิชชการนนทบุรี	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
9	โรงเรียนพิชชการบางบัวทอง	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
10	โรงเรียนวัฒนพุกษาบริหารธุรกิจ	ปวช.,ปวส.	นนทบุรี
11	โรงเรียนเทคโนโลยีแหลมทอง	ปวช.,ปวส.	ปทุมธานี
12	โรงเรียนเทคโนโลยีปทุมธานี	ปวช.,ปวส.	ปทุมธานี
13	โรงเรียนเทคนิคพิชชการอยุธยา	ปวช.,ปวส.	พระนครศรีอยุธยา
14	โรงเรียนเทคโนโลยีอยุธยา	ปวช.,ปวส.	พระนครศรีอยุธยา
15	โรงเรียนบริหารธุรกิจอยุธยา	ปวช.,ปวส.	พระนครศรีอยุธยา
16	โรงเรียนผดุงอาชีพะเสนา	ปวช.,ปวส.	พระนครศรีอยุธยา
17	โรงเรียนไทยอโยธยาบริหารธุรกิจ	ปวช.,ปวส.	พระนครศรีอยุธยา
18	โรงเรียนเทคนิคพิชชการลพบุรี	ปวช.,ปวส.	ลพบุรี
19	โรงเรียนเทคโนโลยีละโว้	ปวช.,ปวส.	ลพบุรี
20	โรงเรียนโปลีเทคนิคลพบุรี	ปวช.	ลพบุรี
21	โรงเรียนเทคโนโลยีลพบุรี	ปวส.	ลพบุรี
22	โรงเรียนบริหารธุรกิจละโว้	ปวช.,ปวส.	ลพบุรี
23	โรงเรียนเอเชียบริหารธุรกิจเทคโนโลยีลพบุรี	ปวช.,ปวส.	ลพบุรี
24	โรงเรียนพิชชการช่างเทคนิคถ่านารายณ์	ปวช.,ปวส.	ลพบุรี
25	โรงเรียนพิชชการสิงห์บุรี	ปวช.	สิงห์บุรี

ตารางภาคผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	จังหวัด
26	โรงเรียนบริหารธุรกิจสิงห์บุรี	ปวส.	สิงห์บุรี
27	โรงเรียนพาณิชย์การชัยนาท	ปวช.,ปวส.	ชัยนาท
28	โรงเรียนเทคโนโลยีพาณิชย์การสระบุรี	ปวช.,ปวส.	สระบุรี
29	โรงเรียนบริหารธุรกิจสระบุรี	ปวช.,ปวส.	สระบุรี
30	โรงเรียนเทคโนโลยีพิชิตบัญชาการ	ปวช.	สระบุรี
31	โรงเรียนอาชีพเกษตรสงเคราะห์สระบุรี	ปวช.	สระบุรี
32	โรงเรียนเทคโนโลยีชื่อชมไทย-เยอรมันสระบุรี	ปวช.,ปวส.	สระบุรี
33	โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารสากลสระบุรี	ปวช.,ปวส.	สระบุรี

ที่มา : เอกสารข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2546

ภูมิหลังของการศึกษาเอกชน

การจัดการศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีมานานนับแต่สมัยลานนา หรือนานกว่า 600 ปี ในสมัยนั้นหรือเวลาต่อมาคือสมัยสุโขทัย ความรุ่งเรืองของอารยธรรม รวมทั้งความแน่นของประชากรอยู่ในภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาเล่าเรียนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในวัดมุ่งเพื่อให้อ่านออกเขียนได้ ไทยริเริ่มใช้อักษรไทย 3 แบบขึ้นในสมัยนั้น และผู้เรียนได้เลือกใช้แบบที่เป็นที่นิยมมากที่สุด นอกจากนี้มีการสอนวิชาชีพแก่ผู้เรียน เช่น แพทย์แผนโบราณ วิชาก่อสร้าง โหราศาสตร์ เวทมนตร์คาถา และวิชาต่อสู้ป้องกันตัวสำหรับครูผู้สอนในวัด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ผู้ทำหน้าที่ครูใหญ่ ได้แก่ เจ้าอาวาส (ตุ้หลวง)
2. ผู้ทำหน้าที่สอนพระภิกษุและสามเณร ซึ่งปกติจะเป็นพระที่บวชมานานกว่า 5

พรรษา

3. ผู้ทำหน้าที่สอนเด็กวัด (ชะโงมวัด หรือสิกข์วัด) ซึ่งเป็นพระที่มีอายุสั้นๆ ส่วนเด็กที่เข้าเรียนส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ 10 ขวบ หากอายุน้อยมากก็จะเป็นภาระของพระผู้สอนเกินไป และหากอายุมากเกินไปก็จะไม่คล่องตัวในการปรนนิบัติวิภูษากต่อครูผู้สอน รวมทั้งเป็นการเสียแรงงานของครอบครัวอีกด้วย อย่างไรก็ตามก็ดี นักเรียนประเภทนี้ มีทั้งที่ประจำอยู่ที่วัดและเข้ามาเรียนกลับ

สำหรับวิชาที่สอนกันนอกวัดก็มีวิชาต่อสู้ป้องกันตัวและวิชาชีพของครอบครัวหรือตระกูล ซึ่งถ่ายทอดให้แก่คนในสกุล ทำนองเดียวกับการเรียนการสอนของราชินิกุล บุตรหลาน

ของข้าราชการสำนักเก่าเรียนกันในวังและในสำนักราชบัณฑิต ส่วนความรู้ที่เล่าเรียนได้แก่วิชาศาสนา พุทธ ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา รัฐประศาสนศาสตร์ ดาราศาสตร์ จริยธรรม เวชกรรม โหราศาสตร์ ช่างปั้น ปีกทอง ร้อยกรอง เย็บซ่อม เป็นต้น

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา การศึกษาเอกชนยังคงรุ่งเรืองเรื่อยมาจนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยา แก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ.2310 การจัดการเรียนการสอนได้พัฒนามากขึ้นเป็นลำดับในสมัย สมเด็จพระนารายณ์มหาราช บาทหลวงฝรั่งเศสสมัยนิกายโรมันคาทอลิกได้เข้ามาขอจัดตั้งโรงเรียนขึ้น หลายแห่ง และบางแห่งทรงจัดสรรงบประมาณช่วยสร้างให้ทั้งโบสถ์และที่พักด้วย ในเวลาเดียวกัน พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้พระโหราธิบดีแต่งตำราภาษาไทยอย่างซาบซึ้ง ไม่ลืมนับธรรมเนียม ประเพณีของคน ในตำราภาษาไทยเล่มแรกนี้ได้กล่าวถึง พยัญชนะ สระ การประสมตัวอักษร ฉันทลักษณ์ และคำศัพท์ของภาษาบ้านใกล้เรือนเคียง เช่น ขวา เขมร บาลี สันสกฤต นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงแนวทางการบริหารราชการมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และได้รับการต่อยอด ให้เด่นชัดยิ่งขึ้นในต้นรัชกาลของพระพุทธเจ้าหลวง เพื่อเริ่มจัดการศึกษาอย่างมีระบบแบบแผน ตามประเทศตะวันตก

กิจการโรงเรียนของบาทหลวงได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีการปฐกวีศึกษาเรื่องศาสนา ด้วยภาษาละติน จำนวนนักเรียนได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเคยมีมากถึง 700 คน นักเรียนสามเณร บางคนสามารถกล่าวสุนทรพจน์เป็นภาษาละตินต้อนรับราชทูตฝรั่งเศสได้อย่างดีเยี่ยม นอกจากนี้ นักเรียนไทย 6 คนได้เดินทางร่วมไปกับคณะทูตครั้งที่ 2 เพื่อไปศึกษาเล่าเรียนต่อในประเทศฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ.2224 ซึ่งนับว่าเป็นการส่งนักเรียนไทยไปเรียนต่อต่างประเทศครั้งแรก คณะทูตครั้งที่ 3 ก็มีนักเรียนไทยร่วมเดินทางไปศึกษาต่อด้วยอีก 12 คน ต่อมาคณะทูตครั้งที่ 4 มีนักเรียนไทยอีก 5 คน ร่วมเดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศฝรั่งเศสอีกเช่นกัน

สถานศึกษาเอกชน โดยเฉพาะโรงเรียนสามเณรของบาทหลวงฝรั่งเศส ซึ่งเป็นโรงเรียน ที่มุ่งเตรียมเด็กเพื่อเป็นพระในคริสตศาสนานั้นได้ทำการสอนวิชาการอื่นๆ นอกเหนือไปจากการ สอนหลักธรรมของพระเป็นเจ้าด้วยเพื่อให้ชาวเมืองมีความรู้พอที่จะทำราชการของพระเจ้ากรุง สยาม ความมุ่งหมายของหลักสูตรของบาทหลวงประการสุดท้ายนี้สอดคล้องกับแนวนโยบายของ สมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่กำหนดเอาไว้ในหนังสือจินดามณีดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

การเรียนการสอนภาษาจีนได้เริ่มมีขึ้นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชโดย ชาวจีนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย ชาวจีนส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนที่ศาล เจ้า ซึ่งผู้ดูแลศาลเจ้าเป็นผู้สอนและสอนด้วยหนังสือคัมภีร์เก่าบ้าง สอนด้วยการเล่านิทานประเภท วรรณคดี หรือเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีนบ้าง โดยใช้ภาษาจีนล้วนๆ สำหรับค่าเล่าเรียน

ส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งของตามแต่ผู้ปกครองนักเรียนจะนำไปให้ ต่อมาในตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา การสอนภาษาจีนรุ่งเรืองที่สุด ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเคยมีนักเรียนมากถึง 200 คน

ในสมัยกรุงธนบุรีซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สั้นมาก โรงเรียนสามเณรของบาทหลวงฝรั่งเศสยังคงมีเหลืออยู่ไม่มากนัก โรงเรียนหลายโรงถูกพม่าเผาทิ้งไป และโรงเรียนที่เหลืออยู่ก็ต้องซ่อมแซมกัน จึงจะใช้ได้ และเป็นโรงเรียนเล็กๆ ที่มีนักเรียนเพียง 5-6 คนเท่านั้น ต่อมาโรงเรียนสามเณรของบาทหลวงฝรั่งเศสก็เกือบหมดสูญสิ้นไป เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงเนรเทศสังฆราชและบาทหลวงฝรั่งเศส ออกจากประเทศ

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สังฆราชและบาทหลวงที่ถูกขับไล่ไปนั้น ได้กลับเข้ามาอยู่ที่เมืองไทยอีก และเข้าใจว่าโรงเรียนสามเณรก็คงจะได้รับการฟื้นฟูขึ้นใหม่อีก แต่คงจะมีนักเรียนจำนวนน้อยมากและไม่เจริญคั่งแต่ก่อน ต่อมาพวกมิชชันนารีอเมริกันซึ่งเผยแพร่วิทยาศาสตร์ นิกายโปรเตสแตนต์ ได้เริ่มเข้ามามีบทบาททางการศึกษาในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2371 ในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว บางคนเป็นนายแพทย์เป็นนักวิทยาศาสตร์ เป็นครูบาอาจารย์ เป็นนักหนังสือพิมพ์ และนิยมใช้วิชาชีพของตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมพร้อมกันไปกับการสอนศาสนา และคนไทยส่วนใหญ่ในเวลานั้นก็มีความประทับใจมิชชันนารีอเมริกันมาก

ประวัติการศึกษาเอกชนในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบาทหลวงชาวฝรั่งเศสชื่อ Palecaux และเจ้าฟ้ามงกุฎ ซึ่งต่อมาก็คือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่บาทหลวง Palecaux เรียนภาษาไทยบาลีและวัฒนธรรมไทย ในหลวงรัชกาลที่ 4 ทรงศึกษาภาษาละตินและวัฒนธรรมตะวันตก คอกเตอร์จอห์นสัน (Johnson) เป็นมิชชันนารีชาวอเมริกันที่สอนภาษาอังกฤษแก่ข้าราชการในราชสำนักซึ่งต่อมากลายเป็นเสนาบดีชั้นสูง ซึ่งต่อมาหมอห์สตัน (Dr. Caswell) ได้สอนภาษาอังกฤษแก่พระภิกษุ 5 รูป และข้าราชการบริพารจำนวน 10 คน สามปีต่อมาหมอห์สตันถึงแก่กรรม ชั้นเรียนจึงถูกยุบเลิกไป และนางหัทธกัน (Caswell) ภรรยาได้รับพระรานทานเงินจำนวน 1,500 บาทด้วย

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับนางสนมและนางกำนัลขึ้นในพระบรมมหาราชวัง โดยมีมิชชันนารีหญิง 3 คนผลัดเปลี่ยนกันเป็นครูเข้าไปสอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนนี้มีนักเรียนถึง 30 คนในปีแรก แต่ค่อยๆ ลดลงและได้เลิกกิจการไปใน 3 ปีต่อมา โรงเรียนนี้เรียกได้ว่าเป็นโรงเรียนเอกชนอย่างแท้จริง

ราวๆ ต้นปี พ.ศ. 2395 โรงเรียนเอกชน 3 แห่งถูกตั้งขึ้นโดยกลุ่มมิชชันนารีนิกายโปรเตสแตนต์ สำหรับเด็กชาย เด็กหญิงและโรงสุดท้ายเป็นสหศึกษา นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในภาคเอกชนที่เปิดโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ โรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียน เป็นโรงเรียนประจำสำหรับเด็กหญิง ซึ่งเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพียง

ครั้งเดียว สำหรับค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมทั้งค่าอาหารและที่พัก มีผลทำให้โรงเรียนขาดบที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองนักเรียนยินดีจ่ายค่าเล่าเรียน โรงเรียนจึงมีความมั่นคงและเป็นที่ยอมรับตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงหลายแห่งเกิดขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2420 โรงเรียนอัสสัมชัญ ตั้งขึ้นก่อน ตามด้วยโรงเรียนเทพศิรินทร์(พ.ศ.2431) และโรงเรียนราชินี (พ.ศ.2446)โรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียงอื่นๆ ก็จัดตั้งเพิ่มขึ้นเรื่อยมา แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเหล่านี้เป็นที่นิยมในบรรดาผู้ปกครอง (2532 : 27 – 30)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2476 เป็นต้นมา การจัดการศึกษาเอกชนได้ดำเนินการควบคู่มากับการจัดการศึกษาของรัฐ อยู่ภายใต้การอุดหนุน ส่งเสริมและควบคุมของกองโรงเรียนราษฎร์กรมวิสามัญ การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แต่เนื่องจากการจัดการศึกษามีการขยายตัวอย่างกว้างขวางจึงทำให้กองโรงเรียนราษฎร์ไม่สามารถบริหารงานได้รวดเร็วทันความต้องการของประชาชน สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์แห่งประเทศไทย จึงเสนอความเห็นว่าการโรงเรียนราษฎร์ควรได้รับการยกวิทยฐานะให้เป็นกรมโรงเรียนราษฎร์ หรือกรมการศึกษาเอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและช่วยเหลือโรงเรียนเอกชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษามากขึ้น และเป็น การเสริมกำลังใจให้เอกชนจัดการศึกษาได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเวลา นั้นที่ต้องการปรับปรุงระบบราชการ ดังนั้น สถานการศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนเอกชน เพื่อปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาทั้งด้านวิชาการและด้านบริหาร คณะกรรมการนี้ประกอบด้วย ดร.ธำรง บัวศรี เป็นประธานกรรมการนายพะยอม แก้วกำเนิด ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองโรงเรียนราษฎร์ในขณะนั้น จึงได้เสนอแผนงานกรมโรงเรียนซึ่งได้จัดทำร่างไว้แล้วต่อคณะกรรมการปรับปรุงเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยใช้ชื่อย่อว่า สช. มีฐานะเทียบเท่ากรมหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม 2515 ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 โดยโอนอำนาจหน้าที่กิจการทรัพย์สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกองโรงเรียนราษฎร์ และโอนงานวิทยาลัยเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยมี ดร.ธำรง บัวศรี เป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนคนแรก